

**КРЫНІЦЫ Вывучэння міжнародных даследаванняў
у Беларусі ў 1980–2003 гг.**

Гурын А.В., Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

Як вядома, базай гістарычнага аналізу з'яўляецца гістарычная крыніца, таму важным этапам у працэсе даследавання з'яўляецца пошук крыніц, выяўленне прыналежнасці да іх тых ці іншых носьбітаў мінулага. У пытанні вызначэння «гістарычнай крыніцы» сярод вучоных няма адзінай думкі. Беларускія крыніцазнаўцы складаюць яе з наступных частак: па-першае, крыніца з'яўляецца фактам гістарычнага мінулага; па-другое, утрымоўвае інфармацыю аб гэтым факце.

А што з'яўляецца крыніцай гістарыяграфічнага даследавання? Як піша вядомы расійскі гістарыёграф С. О. Шмідт: «Галоўнымі гістарыяграфічнымі крыніцамі можна прызнаць друкаваныя працы гісторыкаў...». Нельга не пагадзіцца з гэтым вучоным. Сапраўды, з самога вызначэння гістарыяграфіі як самостойнай галіны ведаў зразумела, што галоўная яе мэта – аналіз арганізацыі гістарычнай навукі, даследчыцкай праблематыкі, зместу твораў вучоных.

Галоўнай крыніцай пры вивучэнні міжнародных даследаванняў у Беларусі з'яўляюцца працы айчынных гісторыкаў, юрыстаў і палітолагаў у галіне даследавання міжнародных адносін: у першую чаргу манаграфіі, абароненыя дысертацыі, публікацыі ў навуковых часопісах. Іншыя публікацыі, напрыклад, навучальна-метадычныя матэрыялы і комплексы, артыкулы ў газетах, можна аднесці да крыніц гістарыяграфічнага даследавання ўмоўна. Зыходзячы з гэтага, аўтарам прапануецца ўласная сістэматызацыя пералічаных крыніц: манаграфічныя выданні, абароненыя дысертацыі і артыкулы ў навуковых часопісах. Гэта тлумачыцца тым, што ўсе гэтыя вынікі творчасці вучонага ставяць перад сабой розныя мэты: калі мэта артыкула – характарыстыка аднаго ці некалькіх аспектаў пэўнай з'явы, то манаграфія ці дысертацыя звычайна прысвечана характарыстыцы ўсіх аспектаў з'явы.

Акрамя вышэйпералічаных асноўных крыніц, у ходзе гістарыяграфічнага даследавання неабходна выкарыстоўваць і іншыя крыніцы.

Сярод дакументальных крыніц гэта пратаколы пасяджэнняў навуковых падраздзяленняў (кафедр ВУ, аддзелаў і інстытутаў Акадэміі навук Беларусі і г. д.), справаздачы падраздзяленняў і іх супрацоўнікаў аб навуковай рабоце і іншыя дакументы.

Яшчэ адной каштоўнай крыніцай з'яўляецца перыядычны друк, у першую чаргу навуковыя і навукова-папулярныя часопісы, такія як «Веснік БДУ», «Весці АН Беларусі», «Беларускі гістарычны часопіс», «Беларуская мінуўшчына» і інш., дзе друкуюцца беларускія гісторыкі, юрысты і палітолагі. Сярод іх выдзяляюцца спецыялізаваныя часопісы «Беларусь в мире» і «Белорусский журнал международного права и международных отношений». Карысную ролю адыгрываюць энцыклапедычныя выданні, такія як «Энцыклапедыя гісторыі Беларусі», «Беларуская энцыклапедыя», «Дипломатический словарь-справочник» і інш. Шмат аператыўнай даведачнай інфармацыі гістарыёграф можа атрымаць на афіцыйных Web-старонках навуковых і навучальных устаноў.

Такім чынам, гістарыёграф валодае шырокай базай крыніц, якая істотна адрозніваецца ад базы крыніц іншых галін навукі. Іх аналіз з выкарыстаннем прыцыпаў аб'ектыўнасці і гістарызму дазваляе дасканала аднавіць развіццё навукі ў абраны перыяд, прааналізаваць яе праблематыку і кірункі, зрабіць высновы аб недахопах, якія патрэбна выпраўляць у будучым.

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ИНСТРУМЕНТОВ СОТРУДНИЧЕСТВА ДЛЯ УКРАИНЫ, МОЛДОВЫ, БЕЛАРУСИ В РАМКАХ ПОЛИТИКИ СОСЕДСТВА ЕС

Достанко Е.А., Белорусский государственный университет

Исторически «стартовые возможности» Беларуси, Украины и Молдовы в начале 1990-х годов были во многом схожи, но имели и свои особенности, которые затем отразились в неоднородности процессов формирования и развития политики этих стран с Европейским Союзом. В свою очередь, Европейский Союз проводил «политику дифференцированного подхода» в отношении стран в середине 1990-х – начале 2000-х гг. Современное состояние сотрудничества западных новых независимых государств (терминология ЕС) во многом определяет те преимущества и нежелательные последствия реализации политики соседства, предложенной ЕС в 2003 году, для Украины, Молдовы, Беларуси. Расширение Европейского Союза (ЕС), появление новых соседей, а именно России, западных новых независимых государств (Украина, Молдова, Беларусь), а также государств Южного Средиземноморья потребовало от Европейского Союза выработки новых подходов к осуществлению взаимодействия с этими странами.